

tificaten en dwongen aldus eventueel de Schatkist leningen op te nemen in het buitenland; die verkocht de ontleende deviezen aan de Nationale Bank: de kringloop was gesloten en de Bank zelf stond machteloos tegen een dergelijke vorm van liquiditeitscreatie.

Ze kon wel de kapitaalbewegingen beïnvloeden door het rentepercentage te passen. Het voornaamste instrument daartoe was niet meer de discontovoet, maar het rentetarief van de schatkistcertificaten, dat sedert de hervorming van de geldmarkt in 1957 door haar werd vastgesteld. De discontovoet had wel zijn sacraal karakter behouden en onderging uit dien hoofde weinig wijzigingen. Door een beslissing van de Regentenraad van de Bank van 8 mei 1985 werd dat sacraal karakter verbroken en de mogelijkheid geschapen om de discontovoet op een soepele wijze aan de bewegingen van de geldmarkt aan te passen.

De Schatkist beschikte bij de Bank ook over een grote financieringsruimte via het Rentenfonds; vanaf 1987 begon de afbouw van die ruimte.

In verband met de hierboven vermelde teruggang van het herdisconto van handelspapier, organiseerde de Bank tijdens de laatste maanden van het mandaat van gouverneur Godeaux een nieuw systeem van kredietverlening aan de financiële instellingen. Het zal ter sprake komen in het volgende hoofdstuk in het raam van de meer algemene hervorming van de geldmarkt.

De grote beurskrach van oktober 1987 had een internationale rentedaling tot gevolg, die de beleggingen in aandelen opnieuw aantrekkelijker maakte. De Nationale Bank volgde die beweging.

In datzelfde jaar 1987 viel de dertigste verjaardag van de onderkenning van het verdrag van Rome. België nam op dat ogenblik het voorzitterschap van de Raad van ministers waar. Minister van financiën Mark Eyskens besloot de verjaaring te vieren met een uitgifte van gouden ecu's; de operatie, beperkt tot 31 december, behaalde een onverwacht groot succes. De Nationale Bank verkocht met het oog daarop 20 ton goud aan de Munt. De gerealiseerde meerwaarde op het goud - 9,5 miljard - werd in de Belgische Schatkist gestort, overeenkomstig de bestaande conventionele schikkingen.

Van januari tot maart 1989 vond een transactie van een andere aard plaats: de Bank verkocht 127 ton goud op de markt en boekte overeenkomstig een wet van 23 december 1988, waarover verder de meerwaarde, ten bedrage van 54,8 miljard, op een onbeschikbare reserverekening die werd belegd in buitenlandse deviezen; de opbrengst van die belegging kwam eveneens volledig ten goede aan de Schatkist. Die verkoop vertegenwoordigde ongeveer een tiende van de totale goudvoorraad op dat ogenblik.

Uit dat alles blijkt dat de betrekkingen met de regering in een goede sfeer verliepen. Ik heb, verklaarde Jean Godeaux aan het einde van zijn mandaat, onder vier ministers van financiën van drie verschillende partijen gediend: Willy De Clercq, Frans Grootjans, Mark Eyskens en Philippe Maystadt. Het is steeds een goede relatie geweest. Dat was slechts mogelijk omdat de Nationale Bank van België apolitiek is. Partijen moeten geen 'vertegenwoordiger' hebben in de Bank. Toen dat waanzinnig idee vorig jaar opnieuw de kop opstak, heb ik mij ertegen verzet. (Blijkbaar bedoelde de gouverneur de aankondiging, door een politieke partij, van de benoeming van een directeur voordat de Regentenraad zich had kunnen uitspreken.)

Die goede relatie werd natuurlijk ook bevorderd door de open en charmante manier waarop Godeaux zijn gesprekspartners benaderde. Ze vergemakkelijkten ook de voorbereiding van de verlening van het octrooi van de Bank en de vastlegging van een nieuw monetair statuut.

Op 31 december 1988 verstreek de wettelijke bestaansduur van de Bank, die de laatste keer was verlengd in 1959. Op voorstel van de Bank stelde de wetgever geen nieuwe tijdslimiet meer vast. Het parlement maakte van de gelegenheid gebruik om, op voorstel van de Bank, het monetair statuut te moderniseren en de Bank te voorzien van een nieuw beleidsinstrument dat vooruitliep op het optreden van de toekomstige Europese centrale bank.

Het vroegere monetair statuut van België daterende van 1957 en was nog gekenmerkt door een verouderde metallieke visie, zoals we in het hoofdstuk over gouverneur Maurice Frère hebben uiteenge-